

نظام مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست HSE-MS

لاله حسین عباسی

همان مدل انجمن بین المللی تولید کنندگان نفت و گاز است. (شکل ۱) عناصر:

عناصر به مجموعه فعالیتهایی که برای مشخص نمودن مشکلات و تدوین روش پیشگیری و کنترل اثرات آنها انجام می گیرد، اطلاق می شود.

محورها:

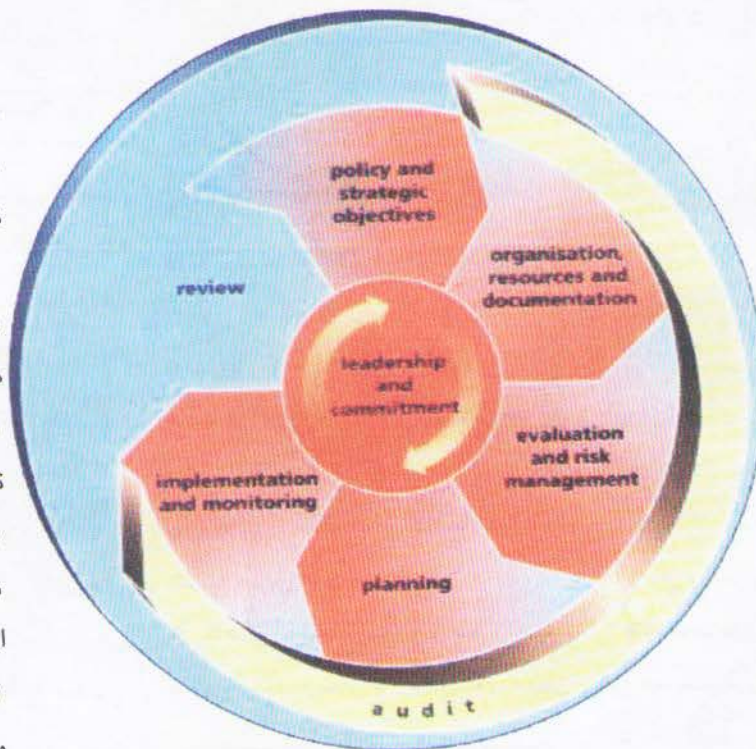
اصولاً محور به عناوین موضوعی مشکلات موجود اطلاق می شود. نمونه هایی از محورهای نظام مدیریت عبارتست از:

- تعیین مدیریت، ارزیابی مخاطرات و ریسک های مربوط به آنها
- تعیین روش گزارش، تحقیق و تحلیل حوادث
- تعیین پروانه های کار مورد نیاز و روش های اجرایی آنها
- تعیین اصول پیشگیری و کنترل حریق
- تعیین روش کار

پیمانکاران

- تعیین روش و چگونگی کنترل اطلاعات و اسناد مستندات:
- مستندات نظام مدیریت در حقیقت

بهداشت و محیط زیست چارچوبی فراهم خواهد شد تا ضمن برقراری تعادل فنی و اقتصادی بین این موضوعات بتوان مشکلات مربوط به آنها را برطرف نمود. براساس تعاریف اولیه و به منظور مشخص نمودن مشکلات موجود و روش مواجهه و حل آنها و همچنین عناوین موضوعی این مشکلات از سه واژه عناصر، محورها

و مستندات بهره گیری شده تا با استفاده از مفاهیم نظام مدیریت و سایر علوم بتوان تحت یک الگوی معین به روش نظام مند حرکت نمود. مدلی که برای مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست شرکت ملی نفت انتخاب شده

فعالیت های تولید و استخراج نفت و گاز، تابع قوانین و مقررات گسترده ای در ارتباط با ایمنی، بهداشت و محیط زیست است و تمامی شرکتهای فعال در این زمینه یک استراتژی معینی دارند تا براساس آن الزامات قانونی و عملیاتی خود را تأمین نمایند. شرکتهای معتبر نفتی در جهان به ویژه در اروپا، برای دستیابی به این مهم، استراتژی نظام

مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست را طراحی کردند که بخشی از مدیریت جامع این شرکتهاست و کلیه فعالیتهای مربوط به سه بخش ایمنی، بهداشت و محیط زیست را به طور همزمان و تحت یک مدیریت دنبال می کند. البته اقدامات مربوط به ایمنی، بهداشت و محیط زیست در سطح اجرایی همیشه از هماهنگی برقرار نیست. به عنوان

مثال، اقدامات یا عملیات لازم برای حفاظت از نیروی انسانی در شرایط اضطراری (مثلاً آتش سوزی) می تواند موجب بروز اثرات زیست محیطی و یا بالعکس باشد ولی با ملاحظه همزمان موضوعات ایمنی،

مفهوم	عناصر نظام مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست	
به تعهد در سطوح مختلف از بالا تا پایین و فرهنگ حاکم بر شرکت، اشاره داشته و برای موفقیت نظام بسیار اساسی است	رهبری و تعهد	Leadership Commitment
ارزش، اصول عملکرد و آرمان حاکم بر شرکت در ارتباط با بهداشت، ایمنی و محیط زیست	خط مشی و اهداف استراتژیک	Policy and Strategic objective
سازماندهی نیروی انسانی، منابع و مستند سازی عملکرد مطمئن HSE	سازماندهی منابع و مستند سازی	Organisation resource documentation
تعمین و ارزیابی ریسک های مربوط به فعالیت ها، محصولات و خدمات و توسعه (اجرا نمودن) اقدامات کاهش ریسک	ارزیابی و مدیریت ریسک	Evaluation and risk management
طرح ریزی فعالیت هایی که بایستی اجرا گردد. نظیر طرح ریزی تغییرات و مقابله با وضعیت اضطراری	طرح ریزی	Planning
کارایی اجرا و کنترل فعالیت ها و اینکه چگونه اقدام اصلاحی در مواقع لزوم انجام گیرد	استقرار و پایش	Implementation and monitoring
ارزیابی های دوره ای از کارایی اجرای نظام، اثر بخشی و کفایت	ممیزی و بررسی مجدد	Auditing and reviewing

ایمنی، بهداشت و محیط زیست

نقش نظام مدیریت HSE در صنایع بالادستی را می توان در ایجاد دستیابی به مزایای ذیل دانست:

- شناخت کافی از خطرات بالقوه موجود در محیط کار
- ارزیابی ریسک ناشی از خطرات و کاهش آن به منظور پیشگیری و کنترل حوادث ناشی از کار
- شناخت قوانین و مقررات در نتیجه کاهش هزینه های ناشی از خسارات احتمالی به واسطه عدم رعایت این قوانین و مقررات
- هدفمند نمودن سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست و همچنین نگرش برنامه ای مستند به موضوعات مربوطه
- به وجود آمدن ساختار معین و مشخص برای مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست که مشخص کننده محدوده مسئولیتها نیز باشد.
- اعتماد بیشتر کارکنان به مدیریت به واسطه تلاش برای ایجاد محیط کاری

محیط زیست، آتش نشانی، بازرسی فنی، بیمه تأسیسات. استراتژی امور HSE برای دستیابی به اهداف اولیه به شرح زیر تدوین گردید:

- برقرار نمودن نظام مدیریت HSE
- بالا بردن سطح آگاهی های HSE در سطوح مختلف سازمانی
- بهبود وضعیت موجود
- مشارکت مؤثر نیروی انسانی شاغل در صنعت در زمینه HSE
- برقراری نظام های اختصاصی انجام کار به طریق ایمن
- کاهش احتمال بروز و ظهور عوامل بالقوه آسیب رسان به روش های ممکن

حاوی پاسخ هر یک از عناصر در ارتباط با هر یک از مشکلات یا عناوین موضوعی مشکلات (محورها) است. علیرغم وجود واحدهایی تحت عنوان ایمنی، ایمنی و آتش نشانی، ایمنی و کنترل محیط، محیط زیست، بهداشت و غیره، شرکت ملی نفت ایران بر آن شد تا به ایجاد و توسعه نظام مدیریت HSE برآید، بر همین اساس، مدیریت ارشد شرکت در آذرماه ۱۳۷۹ با هدف تعیین و استقرار یک نظام مدیریت فراگیر ایمنی، بهداشت و محیط زیست، اقدام به تأسیس امور HSE نمود.

انتظار اولیه از راه اندازی این بخش فراهم نمودن بستر لازم برای ایجاد هماهنگی و استفاده بهینه از امکانات مختلف در سطح شرکت و سایر شرکتهای سازمانها، نهادهای ملی و بین المللی، انسجام و یکپارچه سازی فعالیتهای مورد نیاز برای مدیریت محورهای مربوط به ایمنی، بهداشت،

ایمن و سالم و به تبع بالا رفتن انگیزه آنان برای انجام مطلوبتر کارها و وظایف سازمانی

- بالا رفتن سطح آگاهی و دانش در زمینه ایمنی، بهداشت و محیط زیست و فراهم شدن زمینه رقابت سالم و مؤثر
- کاهش زیانهای ناشی از حوادث
- امکان خود ارزیابی توسط سازمان برای انطباق با یک نظام مدیریت HSE و ایجاد بستر برای بهبود مستمر در سازمان
- ایجاد بستر بهره وری و همچنین تعالی سازمان که مهمترین نتیجه آن ایجاد یک نظام مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست است.

